

MIT TANULHATUNK EGY ISTENFÉLŐ ÉDESAPÁTÓL?

Az Egyesült Államokban minden év június harmadik vasárnapján megünnepeljük az Apák Napját. Ilyenkor különösen arra gondolunk, hogy nagyon fontos szerepe van az édesapáknak a családban, a gyülekezetben, de a városok, megyék és országok életében is. Figyeljük most meg Nőé életét, és tanuljunk meg legalább hat dolgot ettől az istenfélő édesapától. Mielőtt elolvasnánk ezt a cikket, frissítsük fel Nőé történetét és olvassuk el az 1Mózes 6-9 fejezeteit!

1. Tanuljunk meg hittel, Isten szemszögéből kiértékelni a világot!

Nőé 500 éves volt, amikor a Biblia lapjain először találkozunk vele. Egy olyan világban élt, amelyről azt írja a Biblia, hogy minden kortársa istentelen módon élt. Egy biblia magyarázó szerint, ha a 2000-es év szaporodási arányát használjuk, akkor számítása szerint 750 millió ember élhetett Nőé idejében, nem is számolva azzal, hogy akkor az emberek

sokkal hosszabban éltek. A Biblia tanítása gyakran mondja, hogy Isten szemmel követi az emberek életét és viselkedését, és legtöbbször úgy értékeli ki őket mint ostoba, Istent tagadó, bűnös, elvetemült, erkölcsileg romlott társaságot, amely között nincs egyetlen jó sem! (Zsolt 53:1-3, Róma 3:10-18) Nőé idejében, ha elfogadjuk a 750 milliós számot, Isten kiértékelése azt vonta le, hogy: *“Megvizsgálta és úgy találta, hogy az emberek szívében minden gondolat, szándék és terv mindig csak rosszra irányul.”* (1Móz 6:5) A 11-12 versekben pedig így folytatja Isten az akkori emberek kiértékelését: *“Az egész emberiség végleg rossz útra tért. Isten megvizsgálta a föld lakosait, és látta, hogy annyira erőszakosak lettek, hogy az egész földet elborították bűntetteikkel.”* Egy dolog az, amikor néha-néha az emberek bűnt követnek el, de pokollá válik a világ, amikor általánossá válik a bűn és az erőszak. Borzalmas világ lehet az, amikor az emberi erőszakosság (Legyen meg az ÉN akaratom – nem az Isten akarata) borítja el a földet! Milyen lehetett egy ilyen világban élni, gyermekeiket iskolába küldeni, munkahelyeken dolgozni? *Teljesen normális* és elfogadható az akkori emberiség számára, de *teljesen elfogadhatatlan* Isten és Nőé számára!

Nőé Isten szemszögéből nézte és értékelt ki a világot. A Biblia azt írja róla, hogy: *“Nőé igaz ember volt. Kortársai közül senki sem vádolhatta őt semmilyen bűnnel. Nőé szoros közösségben élt Istennel,”* valamint: *„kedves volt az Örökkévalónak, ezért neki megkegyelmezett.”*

Te hogyan, kinek a szemszögéből nézed a világot? Jónak, normálisnak találod-e az emberek viselkedését? Honnan tudod, hogy mi a jó és mi a rossz? Kinek akarsz megfelelni a viselkedéssel? A többségnek nincs mindig igaza! Az istenfélő embert nem a bűnös, erőszakos és önző hajlama vezeti, hanem Istennel jár és Isten akaratát teszi. Isten Igéje segít bennünket a helyes szemszögéből

megvizsgálni és kiértékelni a cselekedeteinket (2Tim 3:16-17). Van aki azt gondolja, hogy a mai világunkban ez nem aktuális. Isten azonban azt mondja, hogy világunk ma is ugyanabban a helyzetben van, amint várjuk Jézus visszajövetelét (Mt 24:37-38). Tanuljunk meg Nőétől, hogy lehet egy perverz, istentelen, ostoba és bűnös emberekkel teli világban is igaz módon élni, még akkor is, ha csak mi és a családuink követjük Jézust!

2. Tanuljunk meg hittel Istennel járni!

Nőéről úgy olvastuk, hogy: *“igaz ember volt, feddhetetlen a maga nemzedékében. Az Istennel járt Nőé”* (1Móz 6:9). A hívő ember ma is Istennel jár. Mit jelent Istennel járni? Az *Egyszerű fordítás* úgy fejezi ki, hogy: *“Nőé szoros közösségben élt Istennel.”* Amikor megnősültem, nem szerettem sétálni, de a feleségem, Ibolya, nagyon is szeretett. Ezért sétálunk a lakónegyedünk környékén, és néha órákig is, a tengerparton. Séta közben pedig mindig beszélgetünk. Megbeszéljük az életünk kérdéseit. Elmondjuk egymásnak, mit szeretünk és azt is, amit nem. Istennel is így van. Isten is szeret sétálni. Már az Éden kertjében olvastunk arról, hogy Ádám és Éva első bűne után sétált a kertben, de ők ahelyett, hogy vele együtt sétáltak volna, elbújtak. Istennel való kapcsolatuk

folytatás a 3. oldalon

Radnóti Miklós:

APÁMHOZ AZ ÉGBE

Apám ott fenn az égbe!
Gondolsz-e néha rám?
Mert én sokszor bámulva a légbe...
Elgondolom, hogy milyen kár...
Hogy ily korán meghaltál... Apám!
Sokszor, ha az élet rögös útjain,
Abba a gyakran emlegetett
Göröngyökbe botlik meg lábam...
Elgondolom, hogy milyen kár...
Hogy nem vagy velem... Apám!

Ha az élet zajgó tengerén -
Irányító, erős kéz kellene...
Hányszor, de hányszor megcsókolnám
A te jóságos, dolgos, de sajnos már
holt kezed,
Elgondolnám közben, hogy milyen
kár...
Hogy árván hagytál - Apám!

A TARTALOMBÓL

English section - page 8-9.

Remebering Ravi Zacharias

Trianon 1920-2020 évforduló

Az idei közgyűlés elmarad - 2. oldal

Gyülekezeteink élete a koronavírus idején

Érthetetlen érzelmeink (3) A félelem

Ének: Mesterem fogja két kezem

(USPS # 716-300)

POSTMASTER:

Send address changes to:

Evangeliumi Hírnök
Subscription Manager
 12409 Devoe St. SOUTHGATE, MI 48195

Periodicals Postage Paid at
 Wyandotte, MI and Additional Offices

Published monthly by
 the Hungarian Baptist Convention
 of North America, Inc.

Editor / Szerkesztő:
REV. DR. A. GÉZA HERJECZKI
 1370 Michigan Blvd.,
 Lincoln Park, MI 48146
 Tel: (313) 382-3735
 herjeczki@yahoo.com

Kéziratot, cikket, megjegyzéseiket
 a szerkesztő címére kérjük.

A szerkesztő bizottság tagjai:
Gergely István, Püskök Dániel
és Szabó István

Our address on the internet:
<http://www.evangeliumihirnok.net>
 E-mail address: herjeczki@yahoo.com

SUBSCRIPTION / ELŐFIZETÉS

\$25.00 annually

Send subscription and change of address to
 Előfizetést, címváltozást erre a címre kérjük:

BÉLA FÜR, Subscription Manager
 12409 Devoe St.
 Southgate, MI 48195
 Tel.: (734) 284-7107
 furbill@hotmail.com

* * *

Tiszteletbeli elnök / Honorary President
REV. SÁNDOR KULCSÁR
 11727 Breadfruit Ln.
 VENICE, FL 34292
 rev_skulcsar@yahoo.com

SZÖVETSÉGI TISZTSÉGVISELŐK

Elnök / President:
REV. DR. ISTVÁN GERGELY
 225 East 80th Street
 NEW YORK, NY 10075
 gergelyis@gmail.com

Alelnök / Vicepresident:
REV. DÁNIEL PÜSKÖK
 7379 Islington Ave.
 Woodbridge, ON, L4L 1W2, CAN
 pusokdaniel@yahoo.com

Titkár / General Secretary:
ISTVÁN SZABÓ
 11 E. Michigan Ave.
 PALATINE, IL 60067
 szaboek@sbcglobal.net

Pénztáros / Treasurer:
ZSIGMOND BALLA
 2518 E. McKittrick Place
 BREA, CA. 92821
 zsigmond@sbcglobal.net

* * *

Q Press Graphic Design Studio
 2124 Rose Villa Street, Pasadena, CA 91107

NYILATKOZAT

Édesanya és édes anyanyelvünk. *Duna, Tisza, István király, Hunyadiak, Kossuth, Petőfi és Kölcsey. Kolozsvár, Szabadka, Kassa és Munkács...* Magyarok és magyar történelem. Küzdelem, értékek, hősök és emlékek. Mind-ez összekerül bennünket.

Mi, magyar baptisták is részesei vagyunk népünk történelmének. A XVI. századtól kezdve elődeink, az anabaptisták, majd a XIX. századtól kezdve a modern kori baptista gyülekezeteink hitükkel, szolgáló életükkel, nemzetközi kapcsolataikkal Isten áldását igyekeztek továbbadni népünknek. Bennünket is fájdalmasan érintett a 100 évvel ezelőtti trianoni békediktátum okozta szétszakítottság, hisz az addig egységes magyar baptista közösség nagyobbik része más nemzetek baptista szövetségeihez került, és újra kellett építeni a lelki és a közösségi életet. Hálásak vagyunk, hogy az elmúlt száz év viharai és változásai közepette is megmaradtak ezek a közösségek, sőt újak jöttek létre a világ számos pontján. *A Magyar Baptisták Világszövetsége* 1992-es megalakulásával azt a hitet és közös törekvést jelentette meg, hogy **bár az államhatárok elválasztanak bennünket, de Krisztusha vetett hitünkben és magyarságunkhoz való ragaszkodásunkban egyek vagyunk, egymást támogatjuk.**

Most, amikor a 100 évvel ezelőtti nemzeti tragédiára gondolunk, azért imádkozunk, hogy Isten tartsa meg népünket, segítse határokon átnyúló lelki és közösségi törekvéseinket, és áldja meg magyar nemzetünket. Bennünket, magyar baptistákat pedig tegyen „sóvá és világossággá”. Azaz értékhordozóvá, értékek megőrzőivé, és útkereső világunkban igazodási ponttá. Az Evangélium által élő, és azt bátran hirdető hívők, olyan emberek, akikről Jézus Krisztus így beszélt:

„Lámpást sem azért gyújtanak, hogy a véka alá tegyék, hanem a lámpatartóra, hogy világítson mindenkinek a házban. Ugy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Máté 5,15–16)

A Magyar Baptisták Világszövetségének elnöksége:

Dr. Gergely István elnök (USA)
Pardi Félix alelnök (Erdély)
Papp János alelnök (Magyarország)
Durkó István főtitkár (Magyarország)

HIRDETÉS

Ezúton szeretném közölni szövetségünk testvériségével, hogy a világméretű Covid 19 járvány miatt a hagyományosan július elején tartott közgyűlés *ebben és ebben elmarad*. A végrehajtó és missziós bizottságok évközi gyűlésén hozott döntéseket, a helyi gyülekezetek, előjáróságok jóváhagyásával hajtjuk végre. Bizunk abban, hogy az Úr átsegíti közösségünket ezen a nehéz időszakon, és a jövőben lehetővé teszi helyi és szövetségi szintű programjaink megtartását az elmúlt évek gyakorlata szerint. Addig is szeretettel és imádságos szívvel gondoljunk egymásra, lehetőségeink szerint építsük és erősítsük közösségi kapcsolatainkat!

Testvéri szeretettel, a végrehajtó bizottság nevében,

Elnök: **Rev. Dr. Gergely István**

"...amit kinyit, senki nem zárja be..."

Jel 3,7. Május vége felé végre arról beszélgethettünk, hogy *megnyitjuk gyülekezeteinket, templomainkat*. Azonnal érzékeltük, hogy a „megnyitás” is nehéz. S miközben azon elmélkedünk, néha vitázunk, hogy mikor is kellene „megnyitni,” jó lenne azt is meggondolni, hogy csak a templomainkat zártuk be – a gyülekezetet nem. *A gyülekezetet nem is lehet „bezárni” - hiszen azt az Úr hívta életre, nyitotta meg.*

Talán most helyére kerülnek a fogalmaink is, pl. az, hogy az imaház nem a gyülekezet, a gyülekezetet nem a 1362 Chandler Street.

Az elmúlt hónapok alatt bejártuk (bejárhattuk) az internet segítségével az egész világ magyar istentiszteleteit. Válogathattunk kedvünk szerint. *Vajon vissza találunk-e a saját gyülekezetünkbe?* Azt hiszem, *csak azok, akik számára a gyülekezet lelki otthon, élő testvéri közösség.* Aki csak a legjobb prédikációkat akarja hallani, pontosabban azokat, amik *kedve szerint valók* – az ezután még bátrabban marad távol.

A gyülekezet nem a templom, nem az imaház, nem a prédikáció. *A gyülekezet egy élő, helyi közösség, Krisztus működő teste.*

MIT TANULHATUNK ...

folytatás az 1. oldalról

elromlott a bűn miatt. Nőéről azt olvastuk, hogy ő *Istennel járt*, szoros kapcsolatban volt vele. Egy istenfőlelő édesapára ez jellemző. Isten azt akarja, hogy mi is vele járjunk és naponta vele beszélgesünk! Tanítani, tanácsolni, útbaigazítani akar bennünket életünk minden kérdésével kapcsolatosan. Istennek mindenről véleménye és tanácsa van! Minél több ideig járunk Istennel, annál bölcsebbek leszünk. Napjainkban a Biblia olvasása során járunk Istennel, mélyítjük el a vele való kapcsolatot. Nőé 500 évet járt Istennel, és Isten szerette és kedvelte őt, beszélgetett vele. **Amikor hittel Istennel járunk, megtanuljuk azt szeretni, amit Ő szeret, és utálni azt, amit Ő utál!** (Mikéas 6:8, Péld 6:16-19) Hittel elfogadjuk, hogy amit ő mond, az akkor is igaz és jó, ha mindenki más az ellenkezőjét teszi körülöttünk! Amikor Isten adta a Tíz Parancsolatot, nem tanácsot adott! Amikor azt mondja, hogy ne legyünk istentelenekkel felemás igában (2 Kor 6:14), és hogy gyűlöli az elválást, (Mal 2:16), akkor az parancs az Istennel járó ember számára. Tanuljunk meg Nőétől, ettől az istenfőlelő édesapától, hogy érdemes Istennel járni! Az eredménye ezt lett: *“Nőé azonban kedves volt az Örökkévalónak, ezért neki megkegyelmezett.”*

3. Tanuljunk meg hittel Istennek engedelmeskedni!

Fontos megtanulni és megismerni, hogy mit szeret, és mit utál Isten, de még fontosabb *engedelmeskedni* Istennek! Nőé a hithősök közé van sorolva a Bibliában, mert istenfőlelővel hitt és cselekedett. (Zsid 11:7) Nőé *elhitte* Istennek, hogy minden szárazföldi élőlényt el fog pusztítani. (1Móz 6:7,13) *Elhitte*, hogy Isten megtudja menteni őt és a családját, ha felépíti engedelmesen a bárkát (1Móz 6:14-22) Nőé *engedelmeskedett*, amikor 500 évesen figyelmeztette őt Isten, hogy készüljön fel az özönvízre, és *engedelmeskedett* akkor is, amikor Isten azt mondta neki hogy: *“Hét nap múlva nagy esőt küldök a földre,”* és megérkezik az özönvíz, tehát menjen be a bárkába! (1Móz 7:1-4) A Biblia háromszor is megjegyzi, hogy Nőé *“engedelmeskedett”* és *“mindent pontosan úgy tett,”* ahogy Isten mondta neki. (1Móz 6:22, 7:5, 8) Ez a cselekvő hit emelte Nőét a hit hősei közé. Megtette MINDAZT, amire Isten kérte, és AKKOR, amikor Isten azt mondta! A Biblia bennünket is arra buzdít, hogy fogadjuk be Isten beszédét és tanítását, mivel az meg tudja mente-

ni a lelkünket, ha hallgatunk Istentre és MEGTESSZÜK azt, amit mond. (Jakab 1:21-22) Ne legyünk ostobák, akiknek olyan hitük van, hogy azt nem követik engedelmes cselekedetek! (Jakab 2:20)

Tanuljunk meg Nőétől, hogy engedelmeskedjünk Istennek mindenben, és akkor tegyük meg mindazt amit kér, amikor Ő mondja!

4. Tanuljunk meg hittel vezetni családjainkat!

Nőé az istenfőlelő édesapa példaképe, mivel engedelmesen tanult Mennyei Atyjától. Megtette amire Isten kérte őt, és ezért Isten gyönyörködött benne, mint gyermekében. (1Ján 3:1) Nőé komolyan vette az Istentől kapott feladatát, és családját, gyermekeit is belekapcsolta Isten megmólyosító tervébe. Isten minden édesapára rábízta azt a feladatot, hogy Isten szeretetére és követésére megtanítsa gyermekeit, és élő hitre jussanak. Ez a tanítás egy meg nem szűnő feladat! (5 Mózes 6:4-9) Nőé megtanít bennünket arra is, hogy ne mást használjunk példaképül, hanem saját magunkat! Nőén kívül senki más nem mutathatott példát gyermekei számára! Nőé szép példaként vezette a családját! Józsué is saját magát ajánlotta követendő példának, amikor azt mondta, hogy: **“De én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!”** (Józs 24:14-15) Pál Apostol sem más valakit, hanem magát ajánlotta példaképül, mint aki Istentől tanulta azt, amit tanult. (1Kor 4:15-16, 11:1) Sok édesapa nem veszi komolyan ezt a feladatát, és felelőtlenül másokra - iskolai tanítókra, szomszédokra, rokonokra, vasárnapi iskolai tanítókra, vagy éppen lelkipásztorokra-bízva gyermekei lelki vezetését, pedig - ha beismerjük, ha nem - gyermekeink tőlünk tanulnak. Megtanulják, hogy lehülyézzék a rossz sofőröket, káromkodjanak amikor nem sikerül valami, másokat hibáztatni és vádolni a saját felelőtlenségeinkért. DE megtanulhatják tőlünk azt is, hogy szeressék Istent, imádkozzanak, szeressék felebarátaikat, legyenek türelmesek, bocsássanak meg másoknak. Sejtjem, hogy a 100 év alatt, ameddig a bárka épült, Nőé nevelte, tanította, vezette, fegyelmezte a gyermekeit, és eközben megtanította őket Isten szerint, igaz életet élni, és megtanította nekik, hogy az istenfőlelő élet *“igazságosságot és békességet eredményez”* (Zsid 16:6-11). Gyermekeink valakitől tanulni fognak! Vajon a hitetlen barátaitól, vagy tőlünk, istenfőlelő édesapáktól tanulnak-e majd? Tanuljunk meg Nőétől, hogy hittel vezessük családjainkat! Járjunk úgy, hogy ha a gyermekeink a lányomainak követik, Istenre találjanak, és ők is vele járhatnak! Gyermekeink nem a tanácsainkat fogják követni, hanem a példánkat.

5. Tanuljunk meg, hogy Isten megjutalmazza azokat, akik hittel vele járnak!

Nőé Istennel járt, és Isten megjutalmazta. Engedelmes hitével kiérdemelte Isten jóindulatát. Isten rámosolygott és megkegyelmezett neki (1Móz 6:8). Ugyanakkor a bűneikben élő gonosz és erőszakkal teli emberiségre lecsapott Isten haragja! **Isten szövetséget kötött Nőével, és rajta keresztül családját is megmentette!** (1Móz 6:18) Isten gondoskodott arról, hogy a bárka - amelynek a méreteit Ő maga adta Nőének - elég erős legyen arra, hogy megmentse őt és a családját. Nőé *“bement a bárka ajtaján”* és megmenekült, családjával együtt! **Te kedves édesapa, felismerted-e már Jézust, az ajtót, amit Isten a megmentésre és családod megmentésére kinyitott?** Most még nyitva az ajtó! Ne várj addig, míg Isten bezárja azt! Ha még nem tetted meg, tedd azt amit Isten mond, és kezdj el járni Istennel (Mik 6:8). Nőé felismerte és elfogadta Isten kegyelmét, és hála oltárt építve Istennek hálát adott. Isten ekkor megáldotta Nőét, és megújította vele szövetségét és a szívárványt adta szövetsége jeléül. (1Móz 9:12-13)

6. Tanuljunk meg, hogy Isten munkájában egyetlen-egy hívő család is fontos!

Amikor a bűnökkel teli világunkra gondolunk, kísért a gondolat, hogy feladjuk a reményt. Tanuljunk meg inkább Nőétől, hogy Isten munkájában minden személy fontos! *Minden hívő család fontos!* Az akkori 750 millió népességű bűnös világban Nőé és családja, mint a világitótorony, Istenre mutattak és fénykedtek családjukkal. Bár senki nem tért meg közülük, elvégezték feladatukat, amivel Isten megbízta őket! Nőé és családja az életükkel, a hitükkel, engedelmes és cselekvő hitükkel prédikáltak és hirdették *“Isten igazságos ítéletét.”* (2Pét 2:5) A prédikációjuk *“Isten türelméről szólt”* - 100 évig épült a bárka! (1Pét 3:20) Hálás vagyok Istennek, hogy a családom is velem van a szolgálatban, amit Isten kegyelméből elvállaltam. Nincs annál nagyobb áldás, hogy Isten gyermeke vagyok, és bár a világ dönthet úgy, ahogy akar, elmondhatom, hogy *“de én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!”* (Józs 24:14-15) Tanuljunk Nőé példájából! Járjunk hittel Istennel. Vezessük családjainkat engedelmes és cselekvő hittel, és töltsük be küldetésünket, amelyre Isten elhívott bennünket, mint gyermekeit, tudva azt, hogy Ő megjutalmaz bennünket! Legyenek ma is olyan hívő édesapák, akik családjuk életén keresztül Isten csodálatos szeretetét tudják hirdetni az elveszett világ számára!

Kulcsár Attila

TRIANON 100

Az évfordulóra *Dsida Jenő* erdélyi nagy magyar költő életrajzával és egyik legszebb versével (részlet) emlékezünk.

Dsida Jenő a 31 éves korában elhunyt erdélyi magyar költő 1907-1938

1907. május 17-én született *Szatmárnémetiben*. Születési neve: *Binder Jenő Emil*. Szülei: *Dsida Aladár*, csengeri és ujlaki *Tóth Margit*, anyja, a költő születésekor, *Binder Félix Milán* felesége volt; válásuk után *Dsida Aladár* törvényesen polgári házasságot kötött (1910. szept. 18-án) (*Dsida Jenő* 1923-ig viselte a *Binder* nevet). Apja az osztrák-magyar közös hadsereg mérnökkari tisztje volt. Anyja, földbirtokos családból származott, aki *Beregszászban* élt, apja a *beregszászi vasútállomás* főnöke volt. Itt ismerkedtek össze és szerettek egymásba, házasságkötésüknek regényes története van. A gyerek már útban volt, amikor szülei megszöktek otthonról, ám anyját végül máshoz kényszerítették, s csak fia születése után tudott elválni és szerelméhez hozzámenni.

A család 1910-től *Budapesten* élt, *Jenő* elemi iskoláit *Budapesten* kezdte meg, három utolsó osztályát és első két gimnáziumi évét *Beregszászon* végezte, középiskoláit *Szatmárnémetiben* folytatta, és a *Pázmány Péter Katolikus Főgimnáziumban* (= 1920-tól *Mihai Eminescu Gimnázium*) érettségizett. Gimnazista korában skarlátos lett, súlyos szövödményekkel; anyja szerint ennek szövödménye volt a született szívbeteg fiú szívbilentyű-elégtelensége, mely élethosszig tartó betegsége és korai halálának közvetett oka lett. Érettségi után, 1925-ben a *kolozsvári Ferdinánd Tudományegyetemre* ment jogot hallgatni, de tanulmányait nem fejezte be (1925–1927), érdeklődését egyre inkább az irodalom kötötte le. Akik ismerték *Erdélyben* és együtt dolgoztak vele a *kolozsvári szerkesztőségekben*, úgy emlékeznek rá, mint „*csodagyerekre*”.

Kora ifjúságától kezdve költőnek készült. *Benedek Elek* fedezte föl és döntő hatással volt a pályakezdő költőre. Hazaszeretettel, „*erdélyiséget*”, az itt élő népek tiszteletét és megbecsülését tanulta az ősz mestertől, akit lenyűgözött műfordítói képességeivel. „*Elek apó*” biztatására a román és a német mellett *Dsida Jenő* kiválóan megtanult latinul, franciául, olaszul, angolul, oroszul. *Psalmus Hungaricus* című verse talán leghíresebb költeménye (1936-ban írta, de csak halála után jelenhetett meg,

először 1940. szept. 15-én, a *Keleti Újságban*) amit a marosvécsi írótalálkozó résztvevőinek olvasott fel 1936 nyarán. Mikor befejezte, könny volt mindenki szemében. Ekkor felállt *Kós Károly*, barátján arcán hullottak a könnyek, oda ment *Dsida Jenőhöz*, megölelte és azt mondta neki: *"Te taknyos, hogy mersz ilyen szépet írni!"* A költeményt évekig szamizdatban, gépirással terjesztették, a magyarság veszélyeztetettségét fejezte ki, és az erdélyi magyarság Szózatjává nemesedett.

Életében mindössze két verseskötete és egy irodalmi útirajza jelent meg (az *Angyalok citerája* c. kötetét már nem élhette meg). Anyagi helyzete csak 1937 júliusában tette lehetővé, hogy több éves jegyesség után oltár elé vezesse menyasszonyát, *Imbery Melindát*. Közös életük rövid ideig tartott. 1937. július 31-én a *kolozsvári Szent Mihály-templomban* tartották egyházi esküvőjüket (az eskető pap *Márton Áron* volt). *Debreceni* nászútjukat követően *Budapesten* meglátogatták *Szerb Antalt*, ami nagy hatással volt a költőre. 1938-ban meghűlt, hónapokig feküdt állandóan magas lázzal a *kolozsvári zsidó kórházban*, kiújuló szívurokgyulladás következtében, de nem sikerült megmenteni. 1938. június 7-én csendben meghalt. A *Házsongárdi temetőben* temették el, családi kriptában nyugszik, a szertartást *Márton Áron* kanonok-plébános végezte. Sírverse így szól a *kolozsvári Házsongárdi temetőben*: *"Megtettem mindent, amit megtehettem, / Kinek tartoztam, mindent megfizettem, / Elengedem mindenki tartozását. / Felejtsd el arcom romló földi mását"*.

Rövid élete folyamán – bókok mellett – indokolatlan mellőzések is értek, csak a kései utókor emelte véglegesen a magyar líra legnagyobbjai közé. A Nyugataban egyetlen-egyszer sem sikerül helyet kapnia, pedig 1930 óta kapcsolatban áll *Babitsal*. *Baumgarten-díj* nem jut neki. Aki a formaművészet legnagyobb mestere volt, mesteri műfordító, s nem nyert el egyebet, mint egyetlen igazi kötetlehetőséget, egy pár szép-irat munkatársi szerepét és egy napilag segédszerkesztői tisztét, sovány anyagi lehetőséget olcsó élet és szerény bohémiségek művészetéhez. Azt mondhatjuk, hogy *Dsida Jenő* úgyszólván semmit sem kapott.

A költőtárs, *Áprily Lajos* kezdeményezte versei első modern kiadását. 1945 után Magyarországon csak 1958-ban, Romániában 1966-ban jelent meg először verseskönyve, s máig nincs róla monográfia. 2011-ben *Kaposváron* avatták fel első magyarországi szobrát, *Balvin Nándor* alkotását.

Lizik Zoltán

Dsida Jenő: PSALMUS HUNGARICUS

I. Vagy félezernyi dalt megírtam
s e szót: magyar,
még le nem írtam.
Csábított minden idegen bozót,
minden szerelmet bujtató liget.
Ó, mily hályog borult szememre,
hogy meg nem láttalak,
te elhagyott, te bús, kopár sziget,
magyar sziget a népek Óceánján!
Mily ólom ömlött álmodó fülemben,
hogy nem hatolt beléd
a vad hullámverés morzsoló harsogása,
a morzsolódó kis sziget keserű mormogása.
Jaj, mindentől csak vád fakad:
miért kímélted az erőt,
miért kímélted válladat,
miért nem vertél sziklatöltést,
erős, nagy védőgátakat?
Elhagytam koldus, tékozló apámat
s aranyat ástam, én gonosz fiú!
Mily szent vagy te, koldusság
s te sárarany, te szépség, mily hiú!
Koldusapám visszafogadsz-e,
bedőlt viskódban helyet adsz-e,
ha most lábadoz borulok
s eléd öntöm minden dalom
s férges rongyaid csókkal illetem
s üszkös sebeid tisztára nyalom?
Nagy, éjszótát átkot mondok magamra,
verset, mely nem zenél,
csak felhörög,
eget-nyitó, poklot-nyitó
átkot, hogy zúgjon, mint a szél,
bögjön, mint megtépett-szakállú vén zsidó
zsolttáros jajgatása
Babylon vizeinél:
*Epévé változzék a víz, mit lenyelek,
ha téged elfelejtelek!
Nyelvemen izzó vasszeget
üssenek át,
mikor nem téged emleget!
Húnyjon ki két szemem világa,
mikor nem rád tekint,
népem, te szent, te kárhozott, te drága!*

II. Ó, én tudom, hogy mi a nagyszerű,
a minden embert megsimogató
tág mozdulat,
az élet s halál titkát kutató,
bölcsen nemes, szép, görög hangulat.
A hússal biztató, közös és tiszta tó,
a szabadság, mely minden tengerekben
sikongva úszik, ujjong és mulat!
Kezem gyümölcsöt
minden fáról szedett.
Nyolc nemzet nyelven szóltam életemben
és minden fájta lelkem fürdetett.
S most mégis, mégis árulok vagyok,
a minden-eszme sajtó árulója,
most mégis bős barlanglakó vagyok,
vonító vad, ki vackát félti, ója,
vadállat, tíz köröm
és csattogó agyar
s ki eddig mondtam: ember! -,
most azt mondom: magyar!
És háromszor kiáltom

és holtomig kiáltom:
 magyar, magyar, magyar!
 A nagy gyümölcsös fajáról szakadt
 almából minden nép fia ehet,
 de nékem nem szabad,
 de nékem nem lehet.
 Dalolhat bárki édes szavakat
 és búghat lágyan, mint a lehelet
 s bizvást nyugodhatik, hol várja pad,
 s ha kedve támad, bárhová mehet,
 de nékem nem szabad,
 de nékem nem lehet.
 Bűn a mosolygó pillanat, mit lelkem
 elhenyél,
 szívszakadásig így kell énekelnem
 Babylon vizeinél:

*Epévé változzék a víz, mit lenyelek,
 ha téged elfelejtelek!
 Nyelvemen izzó vasszeget
 üssenek át,
 mikor nem téged emleget!
 Húnyjon ki két szemem világa,
 mikor nem rád tekint,
 népem, te szent, te kárhozott, te drága!*

... ..

VI. Száraz nyelvem kisebzett,
 égő fejem zavart.
 Elindulok, mint egykor Csoma Sándor,
 hogy felkutassak minden magyart.
 Székelyek, ott a bércek szikla-mellén,
 üljetek mellém!
 Magyarok ott a Tisza partján,
 magyarok ott a Duna partján,
 magyarok ott a tót hegyek közt
 s a bácskai szőlőhegyek közt,
 üljetek mellém.
 Magyarok Afrikában, Ázsiában,
 Párisban, vagy Amerikában,
 üljetek mellém!
 Ti eztán születők s ti porlócsontú ősök,
 ti rég halott regósok, ti vértanúk, ti hősök,
 üljetek mellém!
 Üljetek ide, gyűlj ide, népem
 s hallgasd, amint énekelek,
 amint a hárfa húrjait,
 feszült idegem húrjait
 jajgatva tépem,
 ó, népem, árva népem! - dalolj velem,
 mint akit füstös lángokra szítottak
 vérszínű, ösetét, nehéz, fanyar borok,
 dalolj velem hörögve
 és zúgva és dörögve,
 tízmillió, százmillió torok!
 Énekelj, hogy világgá hömpölyögjön
 zsoltóarod, mint a poklok tikkadt, kén-
 köves szele
 s Európa fogja be fülét
 s nyögjön a borzalomtól
 és örüljön bele! -:

*Mérges kígyó legyen eledelünk,
 ha téged elfeledünk,
 ó, Jeruzsálem!
 Nyelvünkön izzó vasszeget
 verjenek át,
 mikor nem téged emleget,
 ó, Jeruzsálem!
 Rothadjon el lábunk-kezünk,
 mikoron hozzád hűtlenek leszünk,
 ó, Jeruzsálem, Jeruzsálem!*

GYÜLEKEZETEINK ÉLETE A KORONAVÍRUS IDEJÉN

Tegnap a szövetségünkhöz tartozó lelkipásztorok mostanában szokásos heti találkozásán vettem részt. Repülőjegy és hosszú autózás nélkül, egy komputereinken futó program segítségével. Bár néhány éve már könnyen elérhető ez a technológia, mégis csak ez év márciusától élünk vele. A koronavírus egyik áldásos következménye ez. Ennek is fontosabb azonban, hogy a hirtelen (márc 16) letiltott gyülekezeti alkalmaink ehhez hasonló módon és formában folytatódhattak. Krisztus úgy építette fel gyülekezetét, az eklézsiát, hogy működését a világvárvány okozta korlátozások sem tudták megakadályozni.

Minden dicsőség Krisztusé; csodálom az általa létrehozott gyülekezetet, elismerésem pedig ezúttal a lelkipásztoroké, akik ilyen körülmények között is hűségesen végezték és végzik szolgálatukat. Most róluk írok, vagy inkább velük a különleges helyzet adta szolgálatokról, gyülekezeteinkről.

Az említett internetes találkozásunkra visszaemlékezve fordulok egy-egy kérdéssel szolgatársaimhoz, azt remélve, hogy a válaszok sorából kirajzolódik, *hogyan éltek, szolgáltak e nehéz időszakban szövetségünk lelkipásztorai, gyülekezetei.* A múlt idő használatára most azért bátorkodtam, mert egyrészt már dereng a fény az alagút végén, másrészt mire olvasóink kezébe kerül a lap, talán már vége is lesz e világvárványnak.

Huli Sándor detroiti lelkipásztort kérdezem először. Hogyan zajlik az utóbbi időben egy detroiti istentisztelet vagy bibliaóra? Eljönnek a testvérek az internetes alkalmakra?

"Szeretettel köszöntöm az olvasókat. Különleges megtapasztalnunk, ahogyan az Úr kizökkentett bennünket a megszokott életünkben, és új dolgokat tanít számunkra a gyülekezeti közösségben, misszióban is. A megszokott istentiszteleti rend, énekek, szolgálatok, közös kávézások és egyéb gyülekezeti alkalmak helyett most otthonainkban, családi körben imádkozunk egymásért. Telefonon, vagy interneten keressük testvéreinket, és új technikákat tanulunk az Ige üzenetének célba juttatására. Istentiszteleteinkbe online közvetítéssel keresztül lehet bekapcsolódni, bibliaóráinkat, egyéb alkalmainkat pedig Zoom meeting keretében tartjuk.

A hét második felének napjait szinte teljesen kitölti a készülés és a videók felvétele. Hála az Úrnak, gyülekezetünk majdnem minden tagja részt tud venni a szolgálatokban és fiataljaink is nagyon aktívak. *Vasárnaponként* imaáhitat, igehirdetés és többféle szolgálat alkotja az istentiszteletünket. Délelőtt 11 órától gyülekezetünk tagjai mellett még sokan mások is bekapcsolódnak online alkalmunkba,

amely a kis videókból áll össze egy egy-séges istentiszteletté. Áldásos meglepetés, hogy majdnem mindenki "meg tud érkezni" közenk, s még az idősebbek is nagyon ügyesen használják a technikát, sőt terjesztik alkalmaink jó hírét az itteni magyarok, és a távoliak körében. *Szerdánként* Zoom meeting keretében folytatódik a bemerítésre való felkészülés, majd bibliaóra következik ugyanezen a platformon. Jó látni itt is a gyülekezetünk aktivitását, és nagy értéke van az alkalom utáni kötetlen beszélgetésnek, imádkozásnak is. *Fiataljainkkal, zenekarunkkal és előjáróságunkkal* szintén igyekszünk kihasználni a videokonferencia lehetőségeit. Emellett a gyülekezeti kommunikáció csoportüzenetek segítségével zajlik, bátorítva egymást és megtapasztalva sok csodás imameghallgatást. Összességében elmondhatjuk tehát, hogy a gyülekezetünk lelkületére, szolgálatára, missziójára nézve áldásos hatással van ez a mostani nehézség. Alkalmainkban most sokkal többen vesznek részt, mint az fizikailag lehetséges lenne, és az egymás után való vágyódás, a közös szolgálat kívánása készíti gyülekezetünket az új kezdetre. *Imaházunk ajtaja egy időre ugyan bezárult, de gyülekezetünk él, működik, szolgál, misszióknak kitér, és hisszük, hogy egyre inkább kinyílik az Úr Jézus dicsőségére, az Ő testének építésére és az evangélium hirdetésére. Azért nagyon várjuk az újbóli találkozást...*"

Zsolt (Deák Zsolt clevelandi lelkipásztor), mit értettél azon, hogy szeretnéd, ha ezekkel a lehetőségekkel a továbbiakban is élénk? Bizonyára nem lehet könnyű, hogy a megtervezett beiktatásod helyett az interneten próbáld tovább építeni kapcsolatodat új gyülekezeteddel – hogyan éled meg ezt a helyzetet?

"Amikor azt mondtam, hogy szeretném, ha az online közvetítésekkel, videó-konferenciázásokkal és másféle online tartalom készítésével a továbbiakban is élénk, a legfrissebb generációkra gondoltam. Azokra, akik beleszülettek a technológia használatába, akiknek természetes az internet és a mindenféle okos eszközök használata. Akiknek lényegesen nagy igényük van online tartalomra, és arra, hogy az minőségi legyen. Szerintem ez az időszak rámutatott arra, hogy képesek vagyunk sokkal többre, mint gondoltuk volna, és tudatosan fejlesztenünk kell magunkat ahhoz, hogy a fiatalabbak számára is valamennyire relevánsak maradjunk. Hirtelen azzal találtuk szembe magunkat, hogy *leomlottak a határok*, hiszen a virtuális térben nagyon sok lehetőség

adódik üzenetünk átadására, viszont azal is szembesülünk, hogy *hatalmas a hangzavar, hatalmas a kínálat*. Élnünk kell ezzel a lehetőséggel, mert egyre többen így fogják követni egy-egy közösségnek az életét, és az online tartalom alapján fogják eldönteni, hogy ellátogatnak-e vagy sem egy istentiszteleti alkalomra. Egyben ez egy szomorú kép és lehangoló valóság különösen az idősebbek számára, viszont nem kell attól tartanunk, hogy mi fogjuk erre nevelni a mostani generációkat, ők már ilyenek. A kérdés az, hogy teszünk-e valamit az ő elérésük végett? Ellátogatunk-e oda, ahol tartózkodnak, ahol sok időt töltenek. Ilyen értelemben folytatnunk kell az istentiszteletek közvetítését, online tartal-

volt számunkra, hogy istentiszteleteinkbe más gyülekezetekből is bekapcsolódtak, sőt *Erdélyből és Magyarországról is voltak rendszeres vendégeink*.

Örömmel tapasztaltam azt is, hogy szövetségünk csaknem minden gyülekezte jól kihasználta a *Zoom, Facebook, Youtube* stb. által kínált lehetőségeket, és a testvérek rendszeresen megtartották mind a *hétköznapi*, mind a *vasárnapi* gyülekezeti alkalmakat. A fiatalabb lelkipásztorok, akik jobban értik az internet és digitális világ fortélyait, profi módon éltek a lehetőségekkel, nagyon ügyesen megszervezték és publikálták a jól elkészített programokat hétről hétre. Ezek között voltak olyan posztolások, amelyeket több százan/ezren megnéztek

és szomjúságot szövetségünk testvériségének szívébe az összetartásra, közös hitünk kifejezésére és építésére.

Az a reménységem, hogy ez az átmeneti megoldás nem tette túl kényelmessé gyülekezetünk tagjait, s ha eljön az idő, hogy ismét imaházainkban gyűlhetünk, akkor buzdósággal és örömmel jönnek a testvérek mind a hétköznapi, mind a vasárnapi összejöveteleinkre. Sőt *azért imádkozom*, hogy akik az utóbbi időben nem jártak ugyan rendszeresen imaházba, de látva és hallva a szociális médiumon megjelent színes programokat az elmúlt hetekben, kedvet kaptak arra, hogy az imaházba is megragadják az ilyen alkalmakat, amikor erre megnyílik a lehetőség."

lom készítését és kreatív módon meg kell találnunk az utat a *legfiatalabbakhoz* - hiszen még mindig érvényes a mondas, hogy ők képezik a gyülekezet jövőjét."

Ahogy végignézem gyülekezeteink istentiszteleteit, mindegyiknek örülök, mindegyikért hálát adok. Vajon hogy gondol a speciális körülmények között élő gyülekezeteinkre a szövetségünk elnöke, **Gergely István New York-i lelkipásztor**?

"Amint tudomásul vettük, hogy hosszabb ideig nem tarthatunk nyilvános istentiszteleteket imaházunkban, elöljáróságunk úgy döntött, hogy a Zoom segítségével a virtuális térben fogunk rendszeresen találkozni. Azért választottuk ezt a programot, mert lehetőséget ad az *interaktív kommunikációra*. Gyakorlatilag, mint korábbi nyilvános istentiszteleteinken minden alkalommal lehetőség volt a *vasárnapi iskolások szolgálatára, bizonyágtételekre, az imádkozásra és igehirdetésre, az éneklést pedig a gyülekezetnél lévő csoport vezetésével úgy oldottuk meg*, hogy a szöveget kivetítettük a képernyőre, ott-hon pedig minden család bekapcsolódhatott a közös éneklésbe. Külön öröm

a világ különböző országaiban élő magyar honfitársaink. Az igazság az, hogy *a világjárvány idején szövetségünk gyülekezetei sokkal több magyar embert elértek az evangéliumi üzenettel, mint annak előtte*.

Hálás vagyok, hogy a gyülekezetek lelkipásztorai és vezetői ezekben a nehéz időkben is megtalálták a módját a közösség összetartására és az evangélium hirdetésére. Gyülekezeteink tagjának nagy többsége jelen volt a virtuális istentiszteleteken, de az is általános tapasztalat volt szövetségünk gyülekezeteiben, hogy *olyanok is bejelentkeztek, akik amúgy nem jártak rendszeresen istentiszteleteinkre*.

A technika és szociális média adta lehetőségeket Isten gondviselésének tartom, hiszen ha ez a járvány ezelőtt néhány évvel jelent volna meg, a gyülekezeteink sokkal nehezebb helyzetbe kerültek volna. Isten különös kegyelmének és gondviselésének tartom, hogy az elmúlt (több mint) két hónapban, Isten adott vágyat

Ausztrália, Melbourne városa fizikailag nagyon messze van mindannyiunktól. Ezekben a hónapokban azonban mintha eltűnt volna ez a nagy távolság. Ferenc (**Horváth Ferenc lelkipásztor, Melbourne**), jó egy kicsit bele-

látni gyülekezeted szolgálatába. Most mint-ha ugyanolyan közel lennétek hozzám, mint pl. a szomszédos clevelandiak. Hogy alakul nálatok egy vasárnapi istentisztelet? Könnyebb a szolgálat így, az interneten, vagy nehezebb?

"A nagy fizikai távolság Melbourne és Amerika között valóban áthidalhatóvá vált az internet segítségével. Hálás vagyok én is az Úrnak, azért, hogy hetente részt vehetek a *lelkipásztorok internetes találkozásán*. Épp a nagy földrajzi távolság miatt, nekem ez rendkívül sokat jelent. Együtt imádkozni a szolgatársakkal, megbeszélni a gyülekezeteinket érintő kérdéseket, megosztani egymással személyes, illetve családi életünkkel kapcsolatos gondjainkat és örömeinket, ez mindenképpen nagyon hasznos és áldásos.

Ami a vasárnapi istentiszteleteinket illeti, utoljára március 22-én tarthatunk istentiszteletet az imaházban. Azóta *gyülekezetünk Facebook oldalán jelentkezünk szolgálatokkal, vasárnap*

délelőttöként. A testvérek otthonaikban készítenek felvételeket rövid szolgálattal, ezeket a szolgálattal pedig elküldik nekem, én pedig feltöltöm azokat a gyülekezet Facebook oldalára. A gyülekezet minden tagja számára megvan adva a lehetőség, hogy énekekkel, zenei szolgálattal, szavalattal, bizonygatóval vagy igei buzdítással szolgáljon a gyülekezet felé, illetve mindazok számára, akik megnézik, meghallgatják ezeket a felvételeket. Magam is készülök minden egyes alkalomra egy 15-20 perces igei üzenettel.

Mivel nem próbálkoztunk még élő közvetítéssel, minden egyes szolgálattal külön kell rögzítenünk és külön-külön feltölteni azokat az internetre. Ez pedig elég sok időt igényel: a felkészülés, a szolgálattal rögzítése és feltöltése. Ha pedig a felvétel nem sikerül elég jól, újra fel kell azt venni. Velem is megtörtént, hogy valamelyik technikai probléma miatt háromszor kellett a kb. 20 perces igeszolgáltatást rögzíteni. El lehet képzelni, hogy harmadjára már eléggé fáradt voltam. Azonban minden fáradságot megér az, hogy szolgálhatunk a gyülekezet testvérisége felé."

A **chicagói gyülekezetünknek** hosszú ideje nincs lelkipásztora. Mostmár van ugyan, de egyelőre még ideutazni nem tudtak **Lukács János** testvérék. Reméljük hamarosan feloldódik az utazási korlátozás, s a jelenlegi budafoki lelkipásztor és felesége megérkezik újrégí gyülekezetébe. *Chicagói testvéreink az elmúlt két hónapban a Budafoki Gyülekezet internetes szolgálatait követték.*

Novák József alhambrai lelkipásztor különleges kapcsolattartási lehetőséget is talált: Facebookom naponta jelzi, hogy élő adásban van, „kopogtató” című programjával. Nem az istentisztelet és a bibliára helyet, hanem azon túl. Mások is követik a közvetlen stílusú, informatív, építő sorozatot, József. Hogyan indultál neki, mi volt a célod, s látod-e eredményét kopogtatásaidnak?

"Mivel a járvány miatti zártság nem természetes és nem könnyű egyikünknek sem, arra gondoltam, hogy ötletet adok az ismerőseimnek a kapcsolattartásnak erről a módjáról. Szinte minden háztartásban van kompjúter, hát használjuk! Nem gondoltam volna, hogy ez kerekedik ki belőle. Vannak, akik „élőben” követik, többen később indítják el, de folyamatosan nő azoknak a száma, akik minden nap válaszolnak a kopogtatásra. Kaptam visszajelzéseket, hogy mivel Bibliát is olvasok, és elmondom, hogy nekem mit jelent az az ige, majd imádkozunk, valakik ezért követnek. Másoknak a személyes, kötetlen hangvétel, megint másoknak a

különböző témák megközelítése tetszik. Sejtettem, hogy van igény ilyesmire, de *nem gondoltam, hogy milyen kiváló szolgálattal lehetőségek is ez.* A reggeleimet most ehhez alakítom. Jó döntés volt az itteni, délelőtt 10 órai kezdés, mert ez Európában olyan vacsora utáni idő lehet. Már volt egy sorozat a *végidőkről*, péntekenként *énekeinkről* beszélgetünk, és nekem leginkább testhezállók azok a kopogtatók, amiknek a témája előtte való este, vagy már az is előfordult, hogy aznap reggel jut eszembe.

Újra hallgatom némelyiket. Elkéserít a dadogásom, ahogy a szavakat keresem és nyekergek. *Gyöngyömmel* éppen ma beszélgettünk erről. Véleményünk szerint, valami bajom lehet, de ha jobban felkészülök és nem rögtönzők, talán ritkábban botlik a nyelvem, vagy az agyam. *Nem célo, hogy prédikációt mondjak, sem az, hogy értekezzenek. Mese, hogy szeretnék. Igaz történeteket, megfigyeléseimet, tapasztalataimat osztom meg szívesen azokkal, akik ezt jól veszik.*

Az idővel vigyázni kell, mert fél órával kezdtem, és már kétszer annyit lafalyolok. A különböző témákat viszont jól átveszik a kopogtatásaimra válaszolók. Kerülöm a politikát, mint a bünt, de talán éppen azért figyelnek egyesek, mert remélik, hogy egyszer rajta kapnak.

Legizgalmasabb és legszebb része a virtuális kopogtatásnak az, ami a kapcsolatokban történik. Vannak ateista, zsidó, református és még baptista barátaim is, akik írnak, ötleteket adnak, okoskodnak és vitáznak. Több figyelmet igényel ezeknek a megfelelő kezelése, mint maga a kopogtatás. Nagyon jól esik nekem is a figyelmük és a bátorításuk. Ha sikerül csak egyvalakire is akkor és úgy ráköpogni, hogy azt ne az én tolkodásomnak, hanem Jézus kopogtatásaként vegye - otthonában, zártságában, félelmei és keresései közben - akkor már megérte."

Attila (**Kulcsár Attila, a Nyitott Biblia Gyülekezet lelkipásztora**), úgy veszem észre, hogy a ti istentiszteleti közvetítéseiteket követik a legtöbben. Mi lehet ennek a titka, s látod-e (reméled-e) a nagy érdeklődés eredményét?

"A vírus érkezése miatt március közepén leállt az élet a *Venice-i Magyar Házban*, és be kellett zárjuk az ajtókat. Felmerült a javaslat, hogy jó lenne, ha minden este 7:00-kor lenne egy rövid program, ezáltal a Klub tagjaival kapcsolatban lehetne maradni, és tudtára adni a tagoknak, hogy gondolunk rájuk és szeretnénk az elszigeteltségüket enyhíteni változatos témájú programokkal, mint pl. könyv olvasás, dal és tánc tanulás, esti mese a gyermekeknek és hason-

ló dolgok. Ennek során merült fel a kérdés, hogy mi lenne, ha a *Nyitott Biblia Gyülekezet alkalmait*, valamint a havonkénti *ökumenikus istentiszteletet élőben közvetíthetnénk?* Korábban már többen említették nekem a "téli madarak" (akik északon laknak, de a téli időszakot Floridában töltik), hogy szeretnék nézni/hallgatni az istentiszteleteinket akkor is, amikor visszatérnek északon levő otthonaikba, de a technológia hiányában nem tudtuk ezt megoldani. Ez most a szükség helyzetben lehetővé vált!

Az, hogy miért követik olyan sokan az élő közvetítésben az istentiszteleteinket, rejtély számomra. Merem hinni, hogy Istentől jövő üzenet/örömhírt osztok meg a hallgatósággal, ami gyakorlatias, és az életük számára aktuális üzenet, és ezért hetente visszajönnek. A nézők/hallgatók számán azonban még én is meglepődök! Talán az is segít, hogy *családoddal együtt végezzük a szolgáltatást, melynek során sokat énekelünk.*

Egy dolog biztos: sok magyar él Sarasota megyében (felmérések szerint kb. 15.000), és olyanok is megnézik sokan, akiket már hívogattunk az istentiszteleteinkre, de még soha nem jöttek el személyesen. Úgy látom, hogy sokan követnek bennünket a távolabbi államokból, sőt országokból is.

Az üzenetünk egyszerű. Isten szeretetét, és a Jézus által felajánlott „új életet” hirdetjük, amelyet a Biblia üzenetén keresztül találunk meg. *Az a vágyunk, hogy amikor a vírus okozta zárlat elmúlik, azok akik eddig az interneten keresztül követték, eljönnek élőben is az istentiszteleteinkre* (ami sokkal jobb és felemelőbb) és itt, a Venice-i Magyar Házban minden vasárnap, a magyarság anyanyelvén hallgathatja majd Isten igéjét, úgy a Nyitott Biblia Gyülekezet alkalmait, mint az Ökumenikus Istentiszteleteinket."

A napokban egy *szatmárnémeti* istentiszteletre akadtam. Kovács József ottani lp. elmondta gyülekezetének, hogy vendéglelképásztor fogja hirdetni az igét, a **torontói Püsök Dániel**, aki tavaly arra járt ugyan, de az idejébe nem fért bele egy szatmárnémeti út. Most pedig azt hallottam, hogy a *New York-i fiatalok* e heti ifjúsági órája vezetésére kapott meghívást. Dániel testvér, te hogyan éled meg ezeket a heteket és az ilyen vendégszolgáltatásokat?

"A világvárossal együtt járó rendkívüli helyzet rendkívüli lehetőségeket is hozott. Míg sok szolgálattal lehetőségünk leszükülni, mások hirtelen kiszélesedtek. Egy bizonyos értelemben együtt mondhatjuk *John Wesley*-vel: „*Parókiám az egész világ*". Egyszerre hallgathatjuk

folytatás a 12. oldalon

In memoriam Ravi Zacharias

1946 - 2020

„...Mert én élek, és ti is élni fogtok.”
– János 14,19

Jézusnak fent idézett szavai ragadták meg a - sikertelen öngyilkossági kísérlet után egy indiai kórházban fekvő - 17 éves Ravi Zacharias-t. Az Ige hatására, az addig szkeptikusként élő fiatalember felismerte Jézusban az Élet Urát és átadta neki egész életét. Első imádságában azt ígerte Jézusnak, hogy ha meggyógyítja, egész életét Neki szenteli és az Igazság iránti törekvésében nem hagy egyetlen követ sem mozdíthatlanul.

És betartotta ígését! Rengeteget olvasott, sokat tanult és minden lehetőséget megragadott, hogy szegényeknek és gazdagoknak, raboknak és szabadoknak, hívőknek és ateistáknak, keresőknek és szkeptikusoknak beszéljen az Igazságról. Minden kérdezőt tisztelettel meghallgatott és rendkívüli szeretettel, de ugyanakkor kiemelkedő ékesszólással és bölcsességgel válaszolta meg az ember eredetével, az élet értelmével és az örök élettel kapcsolatos kérdéseket.

Sok könyvet írt, hetvennél is több országban beszélt Jézusról, rengeteget utazott, segítette a rászorulókat, utódokat nevelt, valamint igyekezett megvédeni a keresztyén hitet azok támadóitól. Küldetését egy rövid mondattal foglalta össze: „Tanítani a hívőt gondolkodni, a gondolkodót pedig hinni”.

Földi pályafutását folyó év május 19-én fejezte be 74 éves korában. Testét egy olyan rabok által készített koporsóba helyezték, akiket Ő vezetett Jézushoz, majd május 21-én örök nyugalomra helyezték az Egyesül Államok, Georgia nevű államában. Ugyancsak ennek az államnak a fővárosában, Atlantában lett megtartva az életéért hálát adó, és Megváltóját magasztaló istentisztelet 2020. május 29-én.

Nagy kiváltságnak tartom, hogy 2018 szeptemberében személyesen is találkozhattam vele és családjával egy részével. Egyik fiútestvére, dr. Ramesh Zacharias által jött létre ez a találkozás, akivel két temetés keretében ismerkedtünk meg közelebbről. Találkozásunkkor ugyanazt a kedves, figyelmes, szeretettel és

bölcsességgel teli embert ismerhettem fel benne, akit az előadásait hallgatva megismertem. Emlékét szívemben örööm.

Halála óta meghallgattam több visszaemlékezést az életéről. A legközelebbi barátai és munkatársai a következő tanulságos értékeket emelték ki az életéből:

- nagyon komolyan vette Istentől kapott elhívását
- elhívása mellett a családja foglalta el a legfontosabb helyet az életében
- nem szégyellte egyszerű gyökereit és szegénységben eltöltött gyermekkorát
- mindenki iránt tiszteletet gyakorolt és megtalálta mindenkiben az értéket
- nagy hangsúlyt fektetett emberi kapcsolataira és igyekezett mindenkire név szerint emlékezni. Az éttermi felszolgálókat és szállodai kapusokat beleértve
- rendszeresen tett jót olyan emberekkel, akik nem viszonyozhatták cselekedetét
- szeretett finomakat enni és felszabadultan nevetni
- folyamatosan tanult. Még halála előtt is többször kérdezte Istent, hogy mire akarja tanítani a betegsége által
- nem akart vitát nyerni egy ember elvesztésének az árán
- a misszió és missziós csapatának érdekét mindig a sajátja elé helyezte

Püsök Dániel Dr. Ramesh és Ravi Zakarias társaságában, 2018-ban.

Imádkozunk a gyászoló családjáért és a közel 350 munkatársáért, akik az általa végzett krisztusi szolgálatot tovább végzik a világ sok országában!

Záró gondolatként idézni szeretném Péter apostol leveléből azokat az Igéket, melyek meghatározták Ravi Zacharias testvér életét és szolgálatát: „Ellenben az Urat, a Krisztust tartásatok szentnek szívetekben, és legyetek készen mindenkor számot adni mindenkinek, aki számon kéri tőletek a bennetek élő reménységét. Ezt pedig szelíden és tisztelettel, jó lelkiismerettel tegyétek...” - 1Pét 3,15-16

Püsök Dániel

SIGNALS

Throughout life we encounter signals. The dictionary defines the word signal as: *a gesture, action, or sound that is used to convey information or instructions.* I can remember being on a road trip with my grandfather and the gas light came on. The gas light is a signal to let drivers know that if they don't stop now to get gas, within miles the car will not be able to function. My grandfather ignored the gas light for some time until it was too late. Luckily we ran out of gas as we were pulling into the station.

The difficult seasons in our lives are like that gas light. They are signals to remind us what is truly important in life. As I processed my grandfather's death, there were *four signals* that his life was giving me. I pray that these reminders would encourage and strengthen you today.

First, **Heaven is closer than you think.** In my grandfather's last days he longed so bad to leave this earth and join His Heavenly Father in heaven. But it seems like yesterday that he was young and strong with lots of life left to live. That truth is the same for us all, heaven is closer than we think. The day we'll exit this life and enter into eternity could be right around the corner. *Are you focused on heaven? Or too focused on the things of this earth?*

The second signal is that **your faith is worth sharing.** Without fail my grandfather shared his faith in Jesus Christ with everyone that he met. From doctors to nurses and every one in between, he knew that he had a hope in Jesus Christ, and that hope was too great not to share. *Who have you shared your faith with?*

Another signal that my grandfather's life has given me is **to be generous.** There were so many instances in my relationship with my grandfather that I can remember him giving to those he loved and even people he didn't know very well. Everything that we have in this life is a gift from God and I believe my grandfather understood that to be true.

Lastly, **keep your family close.** So often we can take those closest to us for granted, I know I have. But my grandfather's passing reminds me that our family is so crucial to our health and strength. They are a gift from heaven. Although they may not be able to be physically close, *are we doing everything we can to keep those we love near?*

From the message at Sandor Kuti's funeral by Christopher Kuti

Sandor Kuti,

80, of Land O'Lakes Florida was ushered into the presence of the Lord on Wednesday, March 18, 2020. He was born in Padej, Yugoslavia, son of *Janos and Anna Kuti*. After marrying *Etelka* in 1961, they would later live in Germany, Toronto, and then finally move to Florida in 1993.

Sandor was a dedicated husband, father, and grandfather who also prided himself in hard work and excellence. With over five decades of experience in owning his own metal fabricating business, he was able to live out those values every day. He also loved music, watching baseball, and playing volleyball at the *Hungarian Baptist camp*. He came to a saving faith in 1962 and was passionate about sharing that faith with others.

He is preceded in death by his parents *Janos and Anna*, brothers *Steve, Joe and Frank* and sisters *Rosie, Anna and Victoria*. Sandor is survived by *Etelka*, his wife of 58 years, sons *Kornel (Margie), Reuben (Judy) and Sandy*, brothers *John (Mary) and Paul (Katie)*, sisters *Elizabeth and Katie*, six grandchildren, *Christopher, Joshua, Tim, Haylee, Jessica, and Marie* and three great grandchildren *Liam, Judah and Lilyana*.

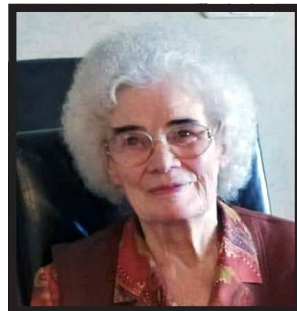
Funeral services were held on Wednesday March 25, 2020 for immediate family.

Margie Kuti

Kuti Sándor tv. az 1980-as években a *Torontói Magyar Baptista Gyülekezet* elöljárója, sőt egyik trustee-ja volt. A *Ráma Tábor* 25 éves jubileumára felújított és megnagyobbított étkező 190 üléses asztal-rendszerét testvére *József és Kornél* fia segítségével tervezte meg és készítette el. A *Detroiti Gyülekezet* *bemerítőmedencéjét* is az ő üzemében készítették el, majd a hatalmas steinless steel medencét Torontóból a határon is át Detroitba szállította, ahol azóta már sokszor használtuk. Hálásak vagyunk szolgáló életéért. (HG)

"Mert é tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll." (Jób 19,25)

Podobni Erzsébet (Kuti Erzsébet)

1929. szeptember 4-én született Belo Blatoban (Nagyersébetlak) az egykori Jugoszlávia területén. Szülei *Kuti János* és *Lejdel Anna*. Isten egy igazi nagy családba helyezte, hiszen 12-en voltak testvérek. Ő volt a sorban a második legidősebb, így kisebb testvérei nevelésében, és a ház körül végzett munkában is nagyon sok feladata volt.

Testvérei születési sorrendben: *István, Erzsébet, János, József, Pál, Sándor, Katica, Viktória, Anna, Rozália, Ferenc, és Kati*. A 12 testvérből Erzsike távozásával hárman maradtak János és Kati *Kanadában*, valamint Pál *Ausztráliában*. Testvérünknek nagyon nehéz, de szép gyermekkorra volt, amiről szinte haláláig nagyon sokat mesélt.

A Kuti család életében nagyon nagy változást jelentett, amikor Jézus Krisztust befogadták többen is a családból.

Erzsike 1943. augusztus 22-én merítkezett be. Bemerítő lelkipásztora *Pintér Sándor* lelkipásztor volt. Mindig nagy hálával emlékezett a bemerítő lelkipásztorára, és azokra a szolgálatokra, amiket a gyülekezetekben végezhetett.

A Kuti családból - ahogy az évek teltek - sokan útra keltek a világ különböző országaiba. Erzsike egy ideig csak nézte a távolodó családtagokat, de még Jugoszláviában maradt. Végül azonban ő is útra kelt, és 1976-ban Kanadába, Torontóba költözött szülei és testvérei után. Nagyon hamar lelki otthonra talált a *Torontói Magyar Baptista Gyülekezetben*.

Isten házastársról is gondoskodott számára a gyülekezetből, hiszen ott ismerte meg *Podobni János* testvért, és kötött házasságot vele 1979. november 18-án. 13 évig éltek nagyon boldog házasságban mindenkor szeretve és támogatva egymást.

Az özvegyiség idejét is nagyon jól kihasználta testvérnőnk, hiszen második otthonában a *Rámai Táborban* rengeteget dolgozott, segítve a mindenkor lelkipásztor munkáját. Legendásan finom volt az almás süteménye, amit sokáig

emlegetünk még mindnyájan, akiknek adott belőle.

Eletében eljött az idő, amikor idős korára is gondolni kellett. Óriási döntést hozott, amikor 2010-ben *Magyarországra, Debrecenbe* költözött a *Dan családhoz*. Itt is hamar megtalálta a szolgálati területét, aktívan bekapcsolódott a *cigány-misszió* életébe. Minden vasárnap járta Magyarország és Erdély cigány gyülekezeteit. Mindig készen volt bizonyágot tenni Jézus Krisztusról. Amíg ereje engedte járta a gyülekezeteket, amikor ereje fogyott, interneten keresztül követte a gyülekezeti alkalmakat.

Magyarországi tartózkodása alatt igazi családtag lett a *Dan* családban. Itt látogatták meg többször is kanadai és szerbiai rokonai, és töltöttek el vele sokszor napokat is.

Tartalmas, boldog, hosszú élet adatott neki. Élete utolsó hat hete nehéz próbát jelentett számára. Harcát megharcolta, a hitet megtartotta, futását elvégezte.

Meghallva Urának hívó szavát 2020. április negyedikén elköltözött a *Menyeyei Honba*. Imádságai és különleges kedves egyénisége hiányozni fog. Életére emlékezve valóban ezzel a három szóval emlékezhetünk: *Soli Deo Glória, Egyedül Istené Legyen A Dicsőség!*

Elköltözött testvérnőnk temetése a koronavírus járvány miatt szűk körben történt meg, Magyarországon, *Békésen*, a Baptista temetőben 2020. április 9-én Nagycsütörtök napján. A járvány miatt vér szerinti rokonai nem tudtak a temetésen részt venni.

Dan László testvér és családja, akiknek debreceni otthonában élt Erzsike néni 10 évet, valamint a legközelebbi lelki testvérei vettek tőle végső búcsút.

Temetésén a vizsgaszalag áldott üzenetét *Kőszegi Dániel* testvér, a *Keresztyén Cigánymisszió Alapítvány* alapítója hirdette. Erzsike nénit nagyon sok lelki élmény kötötte Dániel testvérhez, hiszen sokat szolgáltak együtt. Elköltözött szeretünk életútját gondviselője és egyben korábbi lelkipásztora *Dan László* testvér ismertette. A jelenlévő családok alkalmi énekkara sok szép éneket énekelt a temetési istentiszteleten.

Hálaadással emlékezünk szeretett testvérünkre.

Dan László

Elizabeth was a loving sister for all the younger siblings. When she got married, she loved her husband, he was the love of her life. They were busy in the church and the Hungarian camp. Helping in the kitchen, enjoying her time there with friends and family. She loved to make people smile. A true light in the world.

She will always be in our hearts. Forever and always. **Kati Kuti**

ÉRTHETETLEN ÉRZELMEINK (3) - A FÉLELEM

Amikor az orvosi vizsgálat során a neurológus a térdkalácsunk alatt egy kis kalapáccsal ütöget minket, akkor reflexeinket vizsgálja. A *reflexek* olyan automatizmusok, amik egy minket érő stimulust összekötnek egy rá adott válasszal. Ebben az esetben a térdkalács alatti ínra ráért kicsi ütés hatására automatikusan összehúzódik a comb izmunk. Még mielőtt az egész dolog tudatosulna, összerándul az izmunk. Ezért is érezzük olyan furcsának, mintha nem is mi tennénk, hanem rajtunk történe. Valóban így is van. Az ingerület először a gerincvelőbe jut, és ott rögtön átkapcsol egy olyan idegsejtre, ami a combizmok összehúzásáért felel. Mire más kapcsolatokon keresztül mindez eljut az agyunkba, és ott is a tudatos észlelésért felelős kérgi részekbe, addigra már össze is húzódott az izom. Pontosan ez a gyorsaság a lényege, mert amikor valakinek kicsit megbillen az egyensúlya, és az egyik térdére a vártnál nagyobb súly kerül, akkor nincs idő tudatosan végiggondolni, hogy most akkor kiadom a parancsot a jobb combizmomnak, hogy húzódjon össze. Mire mindez megtörténne, addigra már régen elterülnék. Nem beszélve arról, hogy ki akarna folyton egy séta során azzal foglalkozni, hogy most melyik izmom, hogy is reagáljon egy kis göröngyre. Mindenki jobban jár, ha ezeket a szinteket elrejtjük a tudatos én elől. Ez a szerveződési elv nem csak az egy esetben van így, de minden más komplexebb dolog esetén is. Vannak úgynevezett elrejtett szintek, amikkel nem foglalkozunk, csak tudomásul vesszük, hogy működnek és számíthatunk rájuk.

Ezt a bevezetőt a reflexekről és elrejtett komplexitási szintekről azért írtam, mert vannak, akik szerint az *érzelmek mentális reflexek*. Ugyan sokkal rugalmasabbak, mint a testi reflexeink, de az alapelv ugyanaz. Az érzelem az, ami összeköti a minket érő hatásokat a viselkedéssel, és ezért érezzük sokszor, hogy az érzelmek megtörténnék velünk, továbbá, hogy az érzelmek sokszor elrejtene egy adott komplexitási szintet, és ezért olyan érthetetlenek. De cserébe ezért gyorsaságot kapunk, illetve nem aprózódunk szét a sok, sokszor egymásnak is ellentmondó gondolatözönökben. Úgy gondolom, hogy ha van érzelem, amire ez a leírás igaz, akkor a félelem mindenféleképpen ilyen.

MI AZ A FÉLELEM?

A félelemért felelős agyi hálózatnak a központi eleme az *amigdala* nevű, kisebb diónagyságú, a halántéklebeny mélyén megbúvó, idegsejtekből álló mag. Az amigdala annyira nélkülözhetetlen a félelemhez, hogy azok a majmok, akik ezt roncsolták, nem mutattak semmilyen félelemreakciót, ha kigyót láttak. Embereken is megfigyelhető, hogy amúgy nor-

mális esetben félelmetes impulzusok nem váltják ki a tipikus zsigeri reakciókat, ha az amigdala károsodott. Úgy gondolják, hogy az amigdala a környezeti impulzusokat monitorozza, és riasztja az agy többi részét, ha olyan impulzusok érik, amik veszélyesek. Ez automatikusan megemeli a vérnyomást, a pulzust, és elkezdünk ziláltabban lélegezni. Sokszor öntudatlanul is leállunk azzal, amit csinálunk, megmerevedünk és kitartóan figyelünk. Ez a reakció annyira gyors, hogy nem is tudatosul az inger. Kimutatták, hogy ha nagyon rövid ideig (körülbelül a másodperc hatvanad részéig) félelmetes képeket mutatnak tesztalanyoknak, akkor lehetetlenség megmondani, hogy mi látható a képeken. Nagyon érdekes azonban, hogy az amigdala ilyenkor is aktiválódik, zsigeri válaszok is megjelennek, de tudatos félelem nem keletkezik. Eszerint az amigdala olyan, mint egy piros lámpa az atomreaktorban, elkezd villogni, ha valami nincs rendjén, de ahhoz már a felsőbb agykérgi részek működése is kell, hogy tudatosuljon, mitől is félünk. Ez jól is van így, mert nagyon sokféle impulzus ér minket, ahogy fentebb is utaltam rá. Ha minden tudatosulna, ami eléri az érzékszerveinket, akkor nem lennénk képesek egy értelmes gondolatra sem. Az amigdala tehát betölti azt a szerepet, amit egy reflexiótól elvárunk, gyorsan és csendben csinálja a dolgát anélkül, hogy legtöbbször tudatosulna, mit is csinál.

Vegyünk egy példát, hogyan történik ez a gyakorlatban? A kertben dolgozgatva egyszerre csak mozgásra leszünk figyelmesek. Felnézünk, és alig akarunk hinni a szemünknek, de egy medve van előttünk. Mire mindez tudatosodik, a szívünk már olyan hevesen ver, hogy könnyedén rohanunk a házunk ajtajáig. Az amigdala már régen kiadta a jelzést az egész testnek, hogy baj van, mire nagy sokára mi is észrevettük. Normális esetben tehát a *félelemnek van először is egy testi, zsigeri oldala, másrészt egy mellette párhuzamosan tudatosuló része*. Ezek kölcsönösen hatnak egymásra.

Attól függően, hogy a tudatos részünk mennyire talál narratívát az amigdala jelzéséhez, szokás félelemről (klasszikus phóbiák), vagy szorongásról beszélni. Minél inkább egymásnak ellentmondó, illetve csupán valószínűsíthető impulzusok érnek, annál nehezebb megtalálnunk a félelmünk tárgyát, annál inkább szorongunk. Az előző példában a tudatos énünk, hirtelen elkezd figyelni a bokorban lévő mozgásra, és észreveszi a medvét. Azonban a való élet ritkán ilyen egyértelmű. Tegyük fel, hogy csak azt látom, hogy a bokor zizeg, és nem látok medvét. Az agyunk tudatos része ilyenkor is igyekszik narratívát (magyarázatot) találni. Lehet, hogy elintézem azzal, hogy az erős szél miatt

zizeg a bokor. De mi van, ha nemrégiben számos medvetámadásról hallottam? Akkor már megint nem olyan egyszerű, hogy mi lenne a helyes értelmezése a dolgoknak. Korábban írtam, hogy ha az érzelmek reflexek, elég rugalmasak kell hogy legyenek. Az egyik ilyen rugalmasságuk abban áll, hogy finoman szabályozzák úgynevezett "top-down" mechanizmusok, hogy mikor és mire reagálunk. Ha egy nyugodt környezetben vagyunk, akkor az agyunk felsőbb rétegei "tudják", hogy a veszély bekövetkezésének kicsi a valószínűsége, így a felsőbb szintek úgy állítják be az alsóbb szinteket, hogy teljesen elmerülve kerteszkedünk, mindenféle veszélyérzet nélkül. Az ellenkezőjét is ismeri mindenki, akire már valaha rásötétedett az erdő egy kirándulás alkalmával. Ilyenkor minden árnyékban valami rosszat sejtünk. Ha valaki ilyenkor még rémtörténeteket is elkezd mesélni, akkor minden neszre sikítva ugrik az ember. Ez is csak azt bizonyítja, mennyire szoros kapcsolat áll fent az amigdala küszöbe, és a között, hogy milyen narratívákat mondunk magunknak. Ez nagyon fontos észrevétel, mert míg az alsóbb agyi rendszerek külvilágból érkező "bottom-up" jelzéseit nem vagyunk felelősek, azért, hogy milyen "történeteket" mesélünk magunknak, már igen. Ezért adhat olyan parancsot a Biblia, hogy ne félj, illetve ne aggódj! Egy kicsit úgy kell ezt elképzelni, hogy az "alsó" és "felső" rendszer kölcsönösen hat egymásra, és három nagyon fontos agyi funkcióért verseng: *figyelem, a memória és a döntés*.

A fenti példán is láttuk, hogy a *félelem nagy hatással van a figyelemre*. Amikor az amigdala jelez, akkor azonnal átváltunk a kerti munkánkról a medvére. A figyelem ez: az agyunkat másodpercenként elárasztó több száz millió byte információözönből az ember kiválasztja azt a pár byte-ot ami tudatosul. Vezetek az autópályán, és mondjuk a rádióra figyelek, a többi - szememet, orromat, kezemet és egyéb érzékszerveimet elárasztó impulzusok nem tudatosulnak. Ha azonban hirtelen valaki szembejön az autópályán, akkor a rádió szempillantás alatt hátsó zajjává válik, minden figyelmem a szembejövő autóra terelődik.

A *félelem a memóriánkat is befolyásolja*. Az amigdala nagyon közel helyezkedik el a hippocampus nevű agyrészhez, ami különösen fontos a memóriaképzésben. Ez a közeli kapcsolat teszi lehetővé, hogy az olyan életesemények, melyek félelemmel, vagy általában nagyobb érzelmi reakcióval társulnak, sokkal nagyobb eséllyel visszaidézhetők. A memóriatérképünkön az ilyen életesemények sokkal nagyobb területet foglalnak el, mint minden más életesemény. Még ha több évtizede is történt, senkinek sem túl nehéz felidézni egy olyan történetet, amikor az egyik gyerekünk például nagy veszélybe

került. A fő probléma, hogy az ilyen emlékeket annyira átszínezi a félelem, hogy gyakran torzulnak.

Végül a félelem befolyásolja a döntéseinket. A veszítéstől való félelem mindig nagyobb, mint a nyereség feletti öröm. Jogosan, hiszen meghalni ezen a földön csak egyszer lehet, azonban ez oda vezet, hogy ha félünk, hajlamosabbak vagyunk elodáztatni a döntést, vagy tétovázni.

Összefoglalva: a félelem egy rugalmasan állítható reflex, ami tudunkon kívül, de a magunknak mondott narratíva alapján, folyamatosan monitorozza a környezetünk-ből érkező sok-sok információt, hogyha szükséges befolyásolja mire figyelünk, hogyan döntünk, és mire emlékezünk.

Égy speciális emberi félelem

Van egy fajta félelem, ami csak emberekben van, ez pedig az **Istenfélelem**. Freud szerint az emberek azért "találták ki az isteneket," mert féltek a kiszámíthatatlan természeti erőktől, és ez valamiféle kontrollt adott nekik a rendezetlen világ felett. Ez lehet, hogy így is van sok természeti istenség esetén, sőt könnyen látható, hogy nagyon sok mai bálványunk mögött az áll (pénz, hatalomhoz való görcsös ragaszkodás, kényszeres kontroll), hogy bizonyosságot akarunk egy bizonytalan univerzumban. R.C. Sproul mutat rá azonban, hogy ha Freudnak igaza van, akkor hogyan magyarázzuk meg a Biblia Szent Istenét (R.C. Sproul: *The Holiness of God*). Miért találna ki bárki egy ilyen Istent? Egy olyan Istent, akinek a szentsége előtt Ezsaiás csak annyit tud mondani: "Jaj nekem, elvesztem." Ha valóban a félelmeinkre akarunk egy isten-két, akkor valami jobban kezelhető, kevésbé félelmetes istent kellene kitalálni! Nemde azért van az emberben Istenfélelem, mert Isten valóban félelmetes!? Erre utal C.S. Lewis is a Narniában. Amikor Susan megtudja hogy Aslan, aki a könyvben Jézust szimbolizálja, nem ember, hanem oroszlán, akkor ő is azt kérdezi: "Nem veszélyes?" A vendéglátójuk nagyon bölcsen mondja: "Persze hogy veszélyes, de jószágos!" A Biblia Istene nem megszelídíthető, hanem félelmetes. Azonban jó. Dávid is inkább Isten kezébe akar esni, mint embe- rekébe (1Kron 21:13).

Ne vesztegesd el az Istenfélelmet

A Biblia alapvetően csak egy fajta félelemre biztat, Istenfélelemre. Amikor a Biblia azt mondja hogy félj, vagy a félelem pozitíván jelenik meg, akkor majdnem mindig az Isten előtti tisztasággal, kegyességgel és megszentelődéssel van összefüggésében (Zsolt 2:11; 2Kor 7:1; Fil 2:12; Zsid 12:28; IPét 1:16-18; Júd 23). A másik oldalról meg se szeri se száma azoknak a helyeknek, amik tiltják, hogy szorongjunk, aggódjunk vagy féljünk. Azt, hogy milyen impulzusok érnek, nehéz befolyásolni. Azt, hogy az amigdalánk mennyire van érzékenyítve az

genetikánk, traumatikus élettéményeink és más tényezők függvénye. Vannak köztünk, akik sokkal "neurotikusabbak." El kell fogadnunk, hogy nagyon különböző az alaphabitusunk. Azonban a leírtak értelmében van négy olyan aspektusa az agyműködésünknek, amiket tudatosan alakíthatunk, hogy ne vesztegessük a félelmet emberekre.

1. Figyelem

Mikor Péter a tengeren járt, hirtelen az erős szélre kezdett figyelni. A Biblia egy rövid szövegben summázza, mi történt ezután: megjíedt (Mt 14:30). Ahogy ezt már tárgyaltuk, a félelem hat a figyelemre, de a figyelem is visszahat a félelemre. A félelem leköti a figyelmünket, a szorongás megsztélzálja. Így vagy úgy, a végeredmény ugyanaz: nem tudunk Istenre figyelni, elvesztjük a fókuszot. Mire figyelünk, vagy pontosabban, mire engedjük, hogy figyeljünk? Az aggódo Filippieknek Pál szinte előírja, hogy mikén gondolkozzanak (Fil 4:8), mire figyeljenek. Az Ószövetségben is ott a figyelmeztetés: "Rám figyeljétek a föld legvégéről is, és megszabadultok, mert én vagyok az Isten, nincs más!" (Ézs 45:22)

2. Memória

A Biblia tele van: "Emlékezz ...!" felkiáltásokkal. A félelem nem csak a mai napot torzíja, de megtorzíja és elhomályosítja a múltat is. Ezt mondja 5Móz 7-ben: "Ne félj tőlük, hanem emlékezz vissza arra, hogy mit tett Istened, az Úr a fáraóval és egész Egyiptommal, a nagy próbatételekre, amelyeket saját szemekkel láttál, a jelekre és csodákra, az erős kézre és a kinyújtott karra, amellyel kihozott téged Istened, az Úr. Ugyanúgy fog elbánni Istened, az Úr mind azokkal a népekkel, amelyektől félsz." Ennél nehezebb lenne jobban megfogalmazni az emlékezés fontosságát.

3. Döntés

Talán ez a legnehezebb rész. Elérkezik a pillanat, hogy most tényleg rálépek arra amit hiszek, vagy sem. Itt válik külön az aki fél, és a gyáva. Míg az elsőben ott van például Pál, hiszen írja, hogy félelemmel és rettegéssel ment a Korintusiak közé (de ment, 1Kor 2:3), addig a gyávák soha nem lépnek rá arra, amit "hisznek". A Jelenések könyvében van egy lista azokról, akik nem öröklék Isten országát. Ez a gyávákkal kezdődik (Jel 21:8)! A hitelenséggel, gyilkossággal, paráznasággal, varázslással vagy bálványimádással kerül egy kategóriába. Gyáva ember az, aki mindenkitől fél, csak Istentől nem.

4. Narratíva

Az, hogy mikre emlékezünk, függ attól, hogy mit hiszünk a múltból, arra figyelünk, hogy mit tartunk fontosnak a jelenben, és aszerint hozunk döntéseket, hogy mit remélünk a jövőtől. Azonban ezek nem különálló dolgok, hanem összefüggnek, aszerint, hogy mi az a koherens történet, amit magunknak tanítunk a világról. Azaz, mi az életünk átívelő narratívája. Prédikáljuk e magunknak,

A MABAVISZ elnöksége:

Elnök: *dr. Gergely István* (Amerika)
 Alelnökök: *Papp János* (Magyarország)
Pardi Félix (Erdély)
 Főtitkár: *Durkó István* (Magyarország)

IMÁDKOZZUNK EGYMÁSÉRT!

Hétfőn a magyarországi baptista testvérekért és az egyház vezetőiért, Papp János elnökért és munkatársaiért.

Kedden a Romániában élő magyar baptista testvérekért és a szövetség vezetőiért, Pardi Félix elnökért és munkatársaiért.

Szerdán az Észak-Amerikában és Ausztráliában élő magyar baptista testvérekért és a szövetség vezetőiért, dr. Gergely István elnökért és munkatársaiért.

Csütörtökön a délvidéki magyar baptista testvérekért és a szövetség vezetőiért, Nyúl Zoltán és Nagy Tibor lelkipásztor testvérekért.

Pénteken a felvidéki magyar baptista testvérekért és a szövetség vezetőiért, Dóczé Bálint lelkipásztorért és munkatársaiért.

Szombaton a kárpátaljai magyar baptista testvérekért és a szövetség vezetőiért, Nagy Csaba lelkipásztorért és munkatársaiért.

hogy Krisztus úgy szeret, hogy meghalt érteünk (erre emlékszünk), ma azt akarja, hogy egyre szentebbek, egyre Krisztusiabbak legyünk (erre figyelünk), és örök dicsőséget igért (így nem félek a jövőtől).

A végén egy történetet. Volt egy kedves, szelíd keresztyén anyuka, aki mindig is hitt Istenben és morális életet élt, járt templomba, de mindig visszautasította ha valami kis rizikót kellett vállalnia: ha bibliacsoportot kellett volna indítania visszautasította, mert félt a férjétől, ha a szomszédnak kellett volna a keresztről beszélni megjíedt, mert mit szólnak majd az emberek, a gyerekekivel nem mert konfrontálódni, stb. A történet vége, hogy a templom, ahova járt kihalt, a fia börtönben, a szomszéd meghalt altató túladagolásban, és a lánya 15 évesen terhes lett. Az asszony panaszkodik Istennek, hogy ő azért jó ember, és soha senkit nem bántott meg, miért történik vele mindez? Igen - mondja Isten a történet végén -, mindentől és mindenkitől féltél, kivéve tőlem! (The mother who was a coward - Christianity Today 1976. május 7.) A képlet a Biblia szerint egyszerű: vagy Istentől félünk, vagy emberektől.

Dr. Árgyelán Miklós

igehirdetéseinket Erdélyben és Kanadában, Magyarországon és az Egyesült Államokban. Megtisztelt a szatmárnémeti testvérek és a new-yorki fiatalok felkérése is. El sem kellett utaznom az irodából és mindkettőt képességeim szerint teljesíthettem. Bár kicsit személytelen volt képernyőbe beszélni, de az igehirdetésre és az ifire készülve, felelevenítettem elmémben azokat, akiket ismerek ezekből a gyülekezetekből és így könnyebb volt a ráhangolódás a szolgálatra. Pozitívumként éltem meg ezek, és más virtuálisan végzett szolgálatokon keresztül, hogy az emberek bátrabban reagálnak, kommentálnak az igehirdetésre. Az élő szolgálatokban ritkán kapok visszajelzést a hallgatóktól. Itt könnyebben írnak pozitív, és olykor negatív véleményt is a hallgatók. Nekem ez sokat jelent, mert a bátorításra szükségem van, az egészséges kritikára pedig még inkább. Azért is jók ezek a visszajelzések, mert amikor elmondom egy kamerába az igehirdetést, vajmi keveset tudhatok arról, hogy hányan néznek majd bele, mennyit hallgatnak meg belőle, épül e belőle valaki lelkileg? A reakciók segítenek meglátnom, hogy az Úrban végzett szolgálatom nem hiábavaló.

A történelem során bizonyos infrastruktúrák megújulása, kiépítése pozitívan hatottak a keresztyénségre. Például a római utak megépítése drasztikusan megkönnyítették az utazást, és egy addig nem létező lehetőséget nyújtottak a Krisztus Evangéliumának az elvívésére és hirdetésére az egész birodalomban. A Gutenberg által elindított európai nyomdászati forradalom lehetővé tette a Biblia könnyebb terjesztését és szárnyakat adott a Protestáns Reformációnak. Most még nem lehet lemérni, hogy ez a rengeteg, online felületre feltöltött igehirdetés milyen eredménnyel jár a hitünk fejlődésében, de remélem és hiszem Pál apostollal együtt (a szatmárnémeti igehirdetésem alapigéje is ez volt): „Az pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, akiket elhatározása szerint elhívott.” – Róma 8,28.”

A nyugat-kanadában élő kelownai testvéreink is ugyanilyen helyzetben élnek. Azzal a különbséggel, hogy a gyülekezetnek jelenleg nincs lelkipásztor. **Krasznai Béla gyülekezetvezetőtől** érdeklődtem a napokban. Ő hűségesen, rendszeresen hívja telefonon, s bátorítja a testvéreket. Vasárnaponként a torontói gyülekezet istentiszteleti alkalmába kapcsolódnak be – egyszer szolgáltra is felkérte őt Püsök testvér (Béla a nyolcvanas években a torontói gyülekezet karmestere is volt). Legtöbbször a csü-

Mesterem fogja két kezem / Led By The Masters Hand

Für Béla 1998

Words and Music by Mosie Lister

Chords: C, C° F/C C, C+, F, G#° F/A C C° F/C C, G7/B C G, C, C° F/C C, C+, F, F#°, C/G C/E Am/C G7, C, Chorus, G, C/G G7 Em/G C F/C, C, G, C/G G7 Em/G C D7/A G7 C, G7/C, C, Gsus/D/C/E F, F#°, C/G C/Bm/C G7 G7sus F/C C F6/C F/C C

Lyrics:
 1. Nem ne - ház e föl - di lét ha vé - le já - rok _____ Meg - fá - radt és csüg - ge -
 2. Hogyha né - ha csügge - dek, kereszt - jét lá - tom _____ Nem vagyok én e - gye -
 dö bár é - le - tem _____ Nem retteg már a szí - vem holnapra vá - rok _____ Meste -
 dül, ezt é - re - zem _____ Hűn ve - zet én kö - ve - tem, u - ta - in já - rok _____ Meste -
 rem fog - ja két ke - zem _____ Vi - ha - ron át - ve - zet szárnya vé - de -
 rem fog - ja két ke - zem _____
 lem meg - se - gít mert sze - ret Ö - vé é - le - tem. Hogyha majd a mennybe
 fel meg - ér - ke - zem _____ Meste - rem fog - ja két ke - zem.

törtöki bibliaórán is „részt vesznek.” A gyülekezet nagyobbik, idősebb része azonban nem tud bekapcsolódni az internetes alkalmakba. Szeretettel gondolunk kelownai testvéreinkre, Urunk áldását kérve a gyülekezetre.

Palm Bay, Floridában is a Facebook adta lehetőséget használja a **Bethesda gyülekezet**. **Pator Waddell** minden vasárnap reggel élő adásban jelentkezik igehirdetéssel. A gyülekezetnek ma már csak egy magyar tagja van, **Bíró Kató** testvérnő – az Úr oltalmába ajánljuk őt, s a gyülekezetet.

Kulcsár Sándor testvérrel együtt (nyugalmozott lp., szövetségünk tiszteletbeli elnöke) imádkozva kísérjük figyelemmel szövetségünk aktív (és nagyrészt fiatal) lelkipásztorainak szolgálatát. Örülünk annak az aktivitásnak, találékonyaságnak, amit látunk. S hálásak vagyunk az Úrnak, hogy gyülekezeteink ezek között a körülmények között is élnek.

Bizonyára így van ez másutt is – hála érte. Örömmel tapasztaljuk, hogy „a pokol kapui sem vesznek diadalmat” az eklézsián. Legyen áldott ezért is a gyülekezetek fáradhatatlan ura, a mi **Urunk Jézus Krisztus!**

Herjeczki Géza